

Vallekilde, d.3dje Februar 1905

Kære Sanne!

Tak for Dit kære brev! Denne gang får Du kun en lille hilsen; jeg har nu min travle tid og så mange patienter på sygehuset, som I har elever på Eders skole. Det er rigelig nok for et gammelt menneske at strides med, men jeg er, Gud ske lov, så rask i vinter, og det hjælper godt. Det er også godt, at vi ikke har så hård vinter i år; vejret er ustadigt, men sne har vi ikke haft og heller ikke megen frost. Det er jeg glad for, jeg siger, som moder plejede at sige: ”Best er tá id steinuriunn er tødur”. Så har Marie igen fået en søn, bare hun nu må få lov at beholde ham, det må være strængt for hende at have lagt så mange små i graven; jeg tænkte ikke, hun fik flere.

d.4de Jeg blev så søvnig i går aftes, at jeg begyndte at nikke og lave ”kruseduller”, hver gang der kom et nik, så Du får ikke noget ordentligt brev denne gang. Skibet går i morgen og brevet må derfor afsted nu med det samme.

Lev så vel, kære Sanne! De kærligste til Dig, Simon og børnene
fra Din hengivne
Bette faster.

Skriver Du til Marie og Kristian, så hils dem fra mig, hils også Din hele husstand.

Vallekilde, d.3dje Marts 1905

Kære Sanne!

Tak for brevet! Du får ikke noget langt brev denne gang heller; jeg har ikke så megt at bestille nu men føler mig bare så træt, så træt. Nu er Joen død, det var jo kun, hvad vi har ønsket og bedet om, at han maatte få lov at slippe; dog er det så underlig trist, når døden har taget sit bytte. Han døde forrige Fredag og blev begravet i Onsdags; jeg var lige derinde til begravelsen, jeg kunde ikke få tid til at blive lidt længere derinde. Johanne var sammen med os hele dagen, hun er en rigtig sød pige. Der var ellers ikke mange af Færingerne ude på kirkegården; de møder ellers altid fuldtallig ved landsmænds begravels, men ikke kom de den dag. Det er en dejlig plet, der hvor han blev begravet på vestre kirkegård, jeg har næsten ikke været nogensteds, hvor der var så kønt som derude. Nu vil jeg håbe, Anna kan holde kræfterne ved lige; jeg har været så bange for, at hun helt skulde synke sammen efter dette. un har haft det strængt med nattevågen og strid om dagen; så det er utroligt, hun i den alder, hun er, har kunnet holde det ud.

Mon Du har noget imod, hvad jeg har tænkt på at gøre, kære Sane, i fjor efterår skrev jeg til Kristian om at skaffe mig to skind, som jeg havde bestemt til nogen, jeg kendte; men da jeg først nu efter mere end et års forløb har fået dem. har jeg forandret den første bestemmelse, og har nu bestemt at give Asta Trier født Bentsen det ene, og det skal være en gave fra Dig. Det må jeg ve nok have lov til at gøre, ikke sandt? Det er et hvidt skind. rigtig smukt. Asta var jo altid god og venlig imod Dig, den korte tid I var sammen.

Her er også foregået et dødsfald i vor nærmeste kreds for nylig; Du husker nok Peder Madsen, der boede nede i dalen; hans kone er død efter et langt og strængt sygeleje. Hun døde i Søndags og skal begraves i morgen. hende kommer jeg til at savne, hun var en af mine gode venner her i Vallekilde. Så var der noget jeg vilde fortælle Dig, det er af en anden slags. Ved Du Sverre Paturson har skrevet til Povl Hansen, at han har i sinde at foretage en foredragsturné å de danske højskoler, om ikke P.H. vil lægge en rejseplan for Ham. Hvert foredrag skal ikke koste mere end 50 kr. skønt han rigtig nok oppe i Sverrig har fået 75 for hvert; og hvis han på hvert sted kan komme til at holde to foredrag, vil han gøre det for 35 kr. stykket. Hvad synes Du om ham, mon han er rigtig vel forvaret? Du behøver ikke at fortælle det til andre end Simon og Rasmus, jeg bryder mig ikke om, det skal komme ud imellem folk fra mig. Han kender ikke Povl Hansen ret, når han tror, at han vil påtage sig at udføre sådan noget humbug.

Nu bliver det ikke mere denne gang, kære Sanne; Du må tage det som det er, jeg er så træt i aften, det er som gik der møllestene rundt inde i mit hoved. Hils Din mand og Dine søde børn mange gange. Hils også rasmus og tak ham for det tilsendte, jeg skal nok skrive en gang, når tiderne bliver bedre.

Lev så vel, kære Sanne og Gud i vold!

De kærligste hilsener fra Din hengivne

Bette faster

I dag er det jo Sunnevas fødselsdag, hun fylder 30, hvor tiden dog går.

Vallekilde, d.29de Marts 1905

Kære Sanne!

Et lille ord skal Du have, skønt jeg ikke hørte noget fra Dig denne gang; jeg tænker Du har haft travlt. Det var måske ved den tid, I afsluttede Eders skolehold; i morgen er det den sidste dag her i Vallekilde, så rejser hver til sit verdenshjørne. Samuel Edel er rejst, han rejste i Søndags til Esbjerg for at tage fiskeskippereksamen, og så rejser han videre til England for at tage hyre med travlere. Steingrim skal til Jyderup for at lave svendestykke og så rejser han først til Sønderjylland til Hans Ahrent; ham tænker jeg rasmus kender, og senere tænker han så på at rejse til Tyskland. Du blev vel ikke ked af, at jeg gav Asta skindet i Dit navn, Du kan tro, hun blev glad for det; Du får nok snart brev fra hende.

I år er der heldigvis ingen, der bliver tilbage her på grund af sygdom; i den sidste tid har jeg haft det rigtig godt, nu kommer det an på, hvorledes det vil gå i April måned.

Har I fået nogen indmeldelser til sommer, kære sanne, Du ved, at jeg altid tænker meget på, hvorledes det går for Eder; bliver der bevilget statsunderstøttelse fremtidig, så I kan have noget fast at stole på? Det vil jeg håbe, der gør; ellers kan det ikke bestå for Eder, det er umuligt.

Nu er Eders præst befordret har jeg set i bladene, bare I nu må få en god i hans sted; af Færingerne er der nok ingen der endnu er færdig. Jeg har hørt, at Gullak skal op til eksamen til sommer, men ham kan der så vist alligevel ikke blive tale om; mellem os sagt, blev I måske heller ikke så glade ved at få ham. Jeg ved ikke, hvor lang tid Jakob Dahl har tilbage, om han måske også skal op i sommer; han er for resten rigtig flink, jeg kn godt lide ham; Absalon derimod, synes jeg, er bleven en sær en; om han kommer derop, er jeg bange for, at I ikke får ret megen glæde af samarbejdet med ham.

En dag, jeg kom op til posten, sagde Hilmar Hentze, at han havde hørt fra København, at den unge Fru Evensen var død; jeg har ikke senere hørt noget om det, så jeg ved jo ikke, om det passer; men det var jo en livsfarlig operation; hun skulde gennemgå, så det kan jo lige så godt gå til den ene som til den anden side. Det må være trist for Evensen, hvis det er så, og folk på Sand vil vist også savne hende; hun var så afholdt, har jeg hørt.

Nu skal Kristian vel snart igen til Nordeble, kan han så ikke besøge Eder på vejen derop, eller måske han skal lige dertil med skib. Hører Du engang imellem fra Sunneva, jeg har ikke hørt fra hende siden jul; hun er ingen flittig brevsriver, den gode sygeplejerske.

Jeg tænker ikke, Du hører fra mig igen inden fødselsdagen, så Du får hilsenen og ønske om lykke og velsignelse i det ny år nu med det samme. Jeg sender lidt blomsterfrø, som Du måske kan få glæde af; jeg købte frøet oppe hos Kroghs, han er på sanatoriet endnu, Gud ved, om han kommer sig.

Ja, kære Sanne, så må Du have farvel for denne gang. Hils Din mand og Dine søde børn mange gange.

Gud i vold! De kærligste hilsener fra din hengivne

Bette faster

Hils Rasmus, og ser Du Sigrid i Klaksvig så hils også hende.

Inde i København blev der sagt, at Rigmor Lützen skulde komme herved på vævekursus i København.

Vallekilde, d.30te April 1905

Kære Sanne!

Tak for Dit kære brev! jeg har tænkt så meget på Eder, siden det kom; det er jo trange kår, I arbejder under, og tror Du, det kan blive ved at gå for Eder, der skal jo noget til hver dag, og det er ikke opmuntrende at slide sine kræfter op og knap kunne få sit nødtørftige udkomme. Når jeg tænker på det og mere andet, så kunde jeg ønske, at jeg var rig for at kunne hjælpe både her og der; men nu er jeg kun en fattig gammel pige, der ikke har andet end sin gode vilje, og den rækker ikke langt.

Der er en vemodig stemning over os alle her i denne tid; i fredags døde pastor Helvegs lille Susan af tyfus, hun var syg i tre uger, og til at begynde med troede lægen ikke, at der var nogen fare på færde, men det var hurtigt, sygdommen tog den vending at der kun var lidt håb. Jeg måtte beundre pastor Helveg i dag i kirken, han sørger dybt, men han er så stærk i sin sorg og kan sige så meget dejligt, som kun et menneske kan, der har været for Guds ansigt og er kommen trøstet tilbage. Fru Helveg er meget nedbøjet, det kom jo så brat, og de har været så lykkelige og levet et vistnok temmelig enestående lykkeligt familieliv, og har aldrig før prøvet at lægge et barn i graven.

Ved Du Sanne, det gør mig så ondt for Eder, hvis det er så, at I skal have Vågø præsten, det er en skam, at han skal være præst, og hvis han selv havde ære i livet, så havde han for længe siden frasagt sig præstegerningen. men han må være af dem, der hverken bryder sig om skam eller ære. Jeg vil alligevel håbe, at det ikke er så helt afgjort, at I skal have ham.

d. 5te Maj. Så længe har brevet ligget, og i dag skal det afsted da "Tjaldur" jo går i morgen.

I går blev lille Susan begravet, og det var en højtidsstund henne i kirken; jeg synes aldrig jeg før har oplevet sådanne begravelser som her; det har gået så tit på her i kredsen i det sidste år, det er mindelser til en om, at den dag måske ikke er langt borte, da døden kommer og tager sit bytte. Når man som jer er kommen så højt op i årene, så ved vi, at den længste tid er levet, den korteste tilbage.

I sommer er her to Færinger, den ene er Dit søskendebarn, Anna Simonsen fra Velbastad, den anden er fra Ørdevig, hun hedder Mathilde Mortensen og er en søskendedatter af Anton Degns kone; de ser begge to helt flinke ud, men man kan jo ikke sige noget om dem, førend de har været her længere. Ikke fik Samuel Edel fiskerskippereksamen, men det var ikke fordi han manglede kundskaber, sagde Kristoffer, han må jo være bleven forfjamsket, da han stod overfor de fremmede herrer, og så er han gået fra koncepterne, stakkels fyr. Steingrim derimod gik det godt med svendestykket, og han er nu rejst ned til Sønderjylland.

Hvis Kristin kommer og besøger Eder en gan i sommer, så må Du hilse ham mange gange, jeg venter brev fra ham en gang med tiden. Ikke har jeg hørt fra Sunneva endnu, det kan snart blive et helt år, siden hun skrev. jeg går også og venter brev fra Johanne, hun er nok rejst fra København; hun har søgt sig en plads for at lære husholdning, men jeg aner ikke, hvor hun er kommen hen. Jeg håber dog, at jeg snart hører fra hende.

Gud give nu, at I må få en god sommer, kære Sanne, at det ikke må blive altfor trangt for Eder. Er Rigmor rejst hened? Jeg hører at Ole Mortensen er i København og skal bygge røgstue i Tivoli, det er jo godt for ham, så får han vel fri rejse og ophold; men hvis røgstuen skal vise hvordan Færinger bor nutildags, så er det misvisende; jeg tror ikke der findes ret mange nu, der bor i en røgstue uden vinduer og ildstedet "grygven" af kampesten og "ljøara".

Ja, kære Sanne, nu må det være slut for i dag. Hils Simon mange gange, og de søde dejlige børn. Lev så vel, og Gud i vold.

Tusinde kærlige hilsener fra Din

Bette faster

Hils Sigrid Lützen. Hils også Rasmus og hans kone.

Vallekilde, d.28de Maj 1905

Kære Sanne!

Tak for Dit kære brev, nu kan jeg snart tælle dem, der regelmæssig skriver til mig, der er snart ikke andre end Dig; de andre kan skrive lidt i ny og næ, men ret tit er det ikke. Fra Sunneva har jeg ikke hørt siden jul, hun har nok helt lagt brevskriveriet på hylden, siden hun kom hjem til Færøerne. Mon der ikke skulde være kommen en lille tilvækst i elevantallet, siden Du sidst skrev; det var jo tænkeligt, at der kunde komme nogen flere i løbet af sommeren. Jeg tænker så meget på Eder og håber, at det som tiden går skal blive rigtig godt for Eder. Det er jo til trods for alt så, at rig er den, der er tilfreds, og om et menneske end har alverdens rigdomme, så kan der for dem ikke købes lykke og tilfredshed og heller ikke et godt og ædelt menneskeliv, det stammer fra helt andre kilder. Jeg vil håbe for Eder, at I ikke skal få Vågøpræsten, jeg synes, det er så trist at tænke på at have en sådan præst; hvorledes er det deroppe med menighedsrådsloven, den gælder jo for Færøerne, har I ikke valgt menighedsråd? Menighedsrådene skal jo have indflydelse på udnævnelse af præster herefter, og den ret love giver, synes jeg folk skal benytte, men der er måske slet ikke blevet valgt menighedsråd hos Eder. Ja, jeg må sige for mit vedkommende, jeg kunde ikke ønske mig anden præst end Helveg; alle mennesker, enten de så er præster eller i hvilken som helst andre stillinger, har jo deres skrøbeligheder, og når man vil se på dem, så Gud hjælpe os alle, og Heleg har vel også sin del af skrøbelighederne, men jeg ser hest på det gode hos ham, og det opvejer fuldt ud det andet. Han tager sin gerning alvorlig og ligger ikke på den lade side; i eftermiddag prædiker han i Holbæk, i formiddag prædikede han herhjemme; han prædiker for det meste to gange hver søndag, en søndag i Gislinge, en anden i Høve, og så har han meget hele ugen igennem. I sommer går jeg op og hører hans foredrag om Luther, meget af det er jo gammelt kendt, men der kommer dog altid noget med, som en ikke har hørt før. Jeg takker altid pastor Helveg i mit hjærte, når han om Søndagen, når han beder for Sønderjyderne og udvandrerne i Vesterled, også beder for de små folk, der lever under dansk lov og ret og ønsker at de må lykkes "os" (det danske folk) at øve ret og skel imod dem. Jeg tror ikke, der er nogen anden præst, der på den måde tager os, de små folk, med i deres bønner. I sommer er her to Færinger, det har jeg måske fortalt Dig, den ene er Dit søskendebarn fra Velbastad Anna, den anden er fra Suderø, hun er søsterdatter til Anton Degns kone. Det går godt på skolen, sygdom har der ikke været, så jeg har haft det godt denne måned, nu vil det vise sig, hvorledes de andre to måneder vil gå. Vejret er nu så dejligt; "Nu kom vor pinselilje tid, nu har vi sommer skær og blid." Jeg vil ønske, det må være blevet lidt sommerligt oppe hos Eder; det er først nu i de sidste dage, det er blevet varmt her; hele den første del af Maj var bitterlig koldt; jeg fik min stue gjort ren til påske og så satte jeg kulkassen på loftet og bestemte at jeg ikke mere vilde lægge i kakkellovnen, men jeg måtte pænt hente den ned igen, jeg kunde ikke nære mig for kulde, og nu er det så varmt, at jeg har både vinduer og døre stående åbne, mens jeg sidder her og skriver. Johanne har jo fåetplads ikke så langt herfra, hun er hos en dyrlæge i Nykøbing; jeg har kun hørt fra hende en gang, og da skrev hun, at hun en Søndag vilde komme og besøge mig, og det kan hun nemt gøre. Hun skrev ikke noget til mig om, at hun ikke skulde have løn, men det må ligefrem være en fordel for de mennesker, hun er hos, når hun skal gå og gøre deres arbejde uden at få løn for det. De har hjælp til det groveste, ellers gør konen og hun alt arbejdet. Johanne må råde sig selv, hun er en god pige og også en dygtig pige, men hun tåler ikke godt, at nogen blander sig i hendes gøren og ladsen. Jeg synes nu at hun godt kunde taget sig en lønnet lads, men jeg skal nok vogte mig for at sige noget til hende om det, for så er hundrede og et ude. Hos Bentsen har de det godt, Signe er hjemme i sommer. Til vinter har jeg hørt at Valborg skal på Ubberup højskole, og senere tænker hun nok på at blive sygeplejerske, hvis hun da ikke bliver forlovet forinden. Nu bliver det så slut for denne gang, kære Sanne! Hils Simon mange gange og de søde dejlige børn. Lev vel, Gud i vold!
De kærligste hilsener til Dig fra Din
Bette faster

Glædelig pinsefest!
Hils Dine piger.

Vallekilde, d.22de Juni 1905

Kære Sanne!

Nu kan det snart blive længe siden, jeg hørte fra Dig; jeg blev lidt lang i ansigtet da jeg hørte at "Tjaldur" var kommet, og jeg ikke fik en eneste linje fra nogen deroppe. Men jeg synes dog, at vil sende en hilsen til Dig, som jeg plejer. Jeg synes det er helt underligt, at vi allerede er kommen så langt hen i sommeren; i overmorgen er det jo Skt.hansdag, så vender solen sig; jeg ved næsten ikke, hvor denne sommer er bleven af. Jeg tænker så tit på Eder, kære Sanne, hvorledes går det, kan I holde ud!

Johanne besøgte mig i pinsen, hun kom første og rejste anden pinsedag; hun har det jo rigtig derinde, men hun må arbejde meget. Der er ingen fast pige, konen og hun deler arbejdet med hjælp til det groveste, men de har også en gård på 30 td. land; der er malkerøgter, han besørger det hele både med malkningen og rensning af spande, så der er kun arbejdet inden døre, men der er meget at gå efter. Til gengæld bliver så Johanne helt og fuldt regnet med til familien, og hun lærer at blive dygtig; men jeg synes alligevel, det er vel meget, at hun skal gå og gøre alt det arbejde uden løn. I ferien kommer sønnerne hjem, så bliver der naturligvis endnu mere at bestille. Hun var ellers helt godt tilfreds, fru'en var god imod hende, og hun følte sig hjemlig der i huset, sagde hun.

I dag har vi haft det kirkelige sommermøde her i Vallekilde, og nu fik jeg både se og høre den fordums Sandøpræst Pedersen, nu på Sjallands Odde; jeg må sige jeg blev overrasket; det er jo blevet sagt så meget ufordelagtigt om ham, så jeg ventede mig ikke ret meget af at høre ham, men jeg må sige, at det gik over min forventning, hvad han sagde. Det var alvorlige og vækkende ord, men det har man også godt af at høre, jeg bryder mig ikke om at høre den slags tale, som Bagstrup en gang har betegnet ved "sødsuppe". Heller ikke synes jeg, han var så grim, som det er bleven sagt, han er som folk er flest; og jeg fik i det hele det indtryk at "manden var bedre end sit rygte". Pastor Koch fra Ubberup var her også med sin salige stilfærdige tale, det er altid godt og velsignet at høre ham. Vor egen præst holt altergangen, og en anden præst fra Odsherred en pastor Lund prædikede, rigtig varmt og hjærteligt, så det har været en rig dag.

Nu tænker jeg så meget på, kære Sanne, Hvorledes det vil gå hos Eder, jeg har ikke hørt om der er udnævnt præst til Nordøerne, mon det bliver Johansen? Jakob Dahl går jo til eksamen i sommer, men endnu har jeg ikke set hans navn mellem dem, der har fået eksamen; jeg ser hver dag efter i "Holbæk Posten"; det kan godt være jeg ikke vilde tænke så meget på ham, når det ikke var for Maries skyld. Gulak skulde ist også o i sommer. Jeg har i et nummer, jeg fik fat i af "Polotikken", læst en artikel af Sverre Paulsen om Færøerne som turistland, den forekom mig lidt sindssvag, han skriver rask væk både i "Verdensspejlet", "Hver 8de Dag", "Socialdemokraten" og "Politikken". Jeg ved jo ikke, men jeg kan ikke frigøre mig for den tanke, at der er en hel del humbugsvæsen ved hans skrivelser; jeg synes, der er så lidt af en mand bag ved et hele.

Anna fra Velbestad ser jeg en gang imellem men ikke ret til, jeg tror, hun er helt glad ved at være her; når skolen er forbi skal hun foreløbig være hos Sanne.

Fra Hans kan jeg hilse jeg fik brev fra ham tredie pinsedag, han har det godt; måske han kommer en lille tur til Danmark til vinter, om alt går godt.

Så ønsker jeg alt godt for Eder, kære Sanne! Nu er Elsa en stor pige, 3 år fyldte hun i Lørdags, samme dag som Johanne fyldte 24.

Hils Din mand og de søde børn mange gange.

De bedste og kærligste hilsener får Du, kære Sanne, fra Din hengivne Bette faster.

Kommer Du til Thorshavn i ferien?

Vallekilde, d.16de Juli 1905

Kære Sanne!

Tak for brevet med "Tjaldur", når Du får dette er Du vel snart på vej til Thorshavn, og der får Du nok en god ferie sammen med Sunneva; i det gamle hjem kan I begge rigtig hvile ud. Mon der er den samme "Olavsøkusværn" deroppe nu som før, det var godt, om det var forbi med alr det væsen; Din fader plejede at sige i gamle dage, at det væsen vilde han ikke have i sit hus, men har nok alligevel ikke kunnet overholde det.

Jakob Dahl har da fået sin eksamen, og Marie og han er rejst til Færøerne; Du får dem vel nok at se, hils Marie, når Du ser hende; måske hun bliver deroppe i vinter.

I dag har her været elevmøde, og her har været en masse mennesker, men af Færinger ikke andre end Thomas Hansen og Line Dalsgård, ingen unge. Det er ikke som for fem år siden, kan Du huske det, da var der stor forsamling af unge, men således bliver det vist aldrig mere; i hver tilfælde kommer der ikke så mange af mine nærmeste nu som den gang. Jeg har det i danske blade, at Din mand var ved at blive valgt til lagtingsmand; denne gang blev det så de gamle, men næste gang kommer han nok med; i løbet af tre år kommer der vel nok nogen ny vælgere, der holder på fremskridtet.

Povl Hansen har i dag holdt et ypperligt foredrag m unionen mellem Sverrig og Norge; man får meget at høre, som man ingen anelse har o, meget som der er foregået "bag kuliserne", vi har jo hørt adskilligt om, hvorledes det gik til at Bernadotte blev valgt til Sverrigs tronfølger, men rigtig klart har det aldrig stået for mig, hvorledes det i grunden var gået til, heller ikke hvorledes unionen egentlig kom i stand. It det har vi i dag fået en udmærket redegørelse for, og Povl Hansens foredrag blev også belønnet med stærke håndklap, hvad der jo ellers ikke plejer at finde sted i højskolekredse. I gymnastiksalen har jeg ikke været, der er så mange mennesker, at der ikke er til at være for varme; håndarbejdsudstillingen har jeg derimod besøgt, og der er så meget smukt at se på, at jeg undres over, hvorledes de på så kort tid har kunnet lave så meget. Særlig var der en guldregn syet på klæde, som jeg syntes var ganske dejlig og ligeledes et stykke med pålagt arbejde, pinseliljer, det blev jeg aldeles indtaget i. Jeg har ikke truffet nogen fra Din årgang i dag, det er jo gærne så, at det er dem fra de sidste år, der møder. Jeg kan fortælle Dig, at Asta d.6te Juli fik sig en lille dejlig dreng med langt sort hår; Hanne har været derinde og plejet hende, hun har det så godt og føler sig rask. Det var ikke mere end tredje dagen efter, da sagde hun "Jeg er så rask, jeg kunde godt stå op og vaske storvask". Jeg har ikke hørt fra Johanne mere en en gang, siden hun var her, hun har naturligvis meget at bestille og må også spare lidt på sine penge, da hun jo for øjeblikket ingen tjener; men det bliver nok bedre med tiden, Jeg skal snart skrive til hende.

Det er over et år siden jeg fik noget brev fra Amerika, nu ved jeg ikke, om jeg tør gøre mig håb om at høre fra dem mere; jeg har skrevet mange gange, og jeg skriver nok fremdeles, jeg kan ikke lade være med at gøre det. De er jo kommen så langt, langt bort, så glemmes en til sidst der sidder igen herhjemme.

Når Du kommer til Thorshavn, så må Du hilse Din fader og dem alle derhjemme; hils Sunneva hun har ikke skrevet til mig i lange tider, hils også Marie, Kristian kommer måske også hjem, så er vel hele søskendeflokken samlet på Johanne nær.

Hils Din mand og Dine søde børn og lev så vel, kære Sanne. Gud i vold!

Mange kærlige hilsener fra Din hengivne

Bette faster.

Vallekilde, d.9de August 1905

Kære Sanne!

Det kan godt være, Du ikke bryder Dig om så tit at høre fra mig, jeg er jo ingen særlig god brevsriver, men jeg fik nu alligevel lyst til at sende en hilsen med "Tjaldur", som afgår til Færøerne, så vidt jeg ved d.11te.

Der er noget jeg har hørt, som jeg ikke kan få igen ud af tankerne; måske det ikke er så galt, som jeg går og bilder mig ind og frygter for. Der er nogen, der har fortalt mig at Simons, Din mands, raske ben nu også var blevet dårligt, er det så, kære Sanne? Måske det ikke er så slemt, men man kan jo altid tænke sig, at han bruger det for meget og derved overanstrenger det. Jeg kan ikke få fred i mit sind, førend jeg får spurgt Dig om det; Gud give, det ikke må være noget slemt. Nu tænker jeg, Du er i det gamle hjem, mon Sunneva er der også, hils hende, hvis hun bryder sig om en hilsen fra mig, hils også Marie Hansen hvis hun er i Thorshavn, og Du ser hende.

Nu har vi da fred en tid her på skolen, i år bliver der ikke noget kursus førend i Oktober; da bliver det sædvanlige kursus i skydning og gymnastik for delingsførere. Den ene af Færingerne, Mathilde Mortensen, er her endnu; hun var jo syg, da skolen sluttede, og doktoren mente ikke, hun godt kunde begynde at arbejde i denne måned, så hun er bleven her foreløbig, men nu tror jeg nok un er kommen sig, så at hun snart kan begynde at tage fat. Hun er søsterdatter til Anton Degns kone. Så længe hun er her føler jeg mig lidt bunden, da hun som rimeligt er bor her på sygehuset. Jeg har nylig haft brev fra Johanne, hun har dt rigtig nok godt, mere som datter i huset en som en fremmed. Fru Vinding hr været så elskværdig at indbyde mig til at komme til Nykøbing og besøge Johanne, men det tror jeg nu alligevel ikke jeg gør; jeg plejer jo ikke at komme så meget omkring, ved Du nok. Ved Du, nu er der igen forlovelser hos Bentsen; Valborg og Helge er begge løben af "stabelen" i den sidste tid. Valborg har været hos Asta i sommer, og derind kom i foråret en sønderjyde, som havde været her på skolen sidste vinter og ham er nu Valborg bleven forlovet med; han hedder Andreas Kylling, så Du kn nok tænke Dig, at der vanker adskillige vittigheder i den anledning, som "kyllingehøne", "kyllingemoder" o.s.v. Helge er bleven forlovet med Søren Pedersens datter fra Gundestrup; det er den gårdmand. han var hos, den gang Du var hos Bentsens. Nu er der kun Knud og Signe tilbage af de voksne børn, og de skal vel også snart til det. Signe har været hjemme i sommer men er nu på Askov til gymnastikkursus; der er Hansine Dam også, tanken er at hun for fremtiden skal være gymnastiklærerinde her på skolen. Kirstine Bukh, som jo har været de sidste somre, skl have bryllup i løbet af vinteren og rejser så med sin mand til Sydamerika, hvor det er meningen, at de vil prøve at optage en slags højskolevirksomhed imellem de indvandrede Danske i Argentina. Det bliver nok et besværligt arbejde; en ung mand, som er præst derovre mellem de Danske, har været her i sommer; han talte en aften i kirken, men jeg var forhindret fra at høre ham; han havde en strækning på 16 mil at gennemrejse, når han skulde besøge dem, han yder præstelig betjening, og det sker på hesteryg, jærnbaner findes der endnu ikke og vistnok heller ikke veje, men landet er stort og frugtbart og der er gode muligheder for at skabe sig en selvstændig stilling for en dygtig mand.

Ikke har jeg hørt noget fra mine i Amerika i lang tid. Gud ved, hvorledes de lever.

Hils nu alle derhjemme, kære Sanne, hvorledes ever Marie, det er længe siden jeg hørte noget fra hende, hils hende. Hils Din mand og Dine søe børn mange gange.

Lev så vel, kære Sanne! Gud i vold!

De kærligste hilsener til Dig fra Din gamle hengivne faster.

Vallekilde, d.6te Septbr. 1905

Kære Sanne!

Nu er Du så vel i Dit eget hjem igen, og det er jo som det skal være, men jeg tænker mig, at Du længes lidt tilbage til Dit "gamle hjem"; det må også have været en fornøjelig ferie Du har haft i sommer sammen med Sunneva og alle de andre kære.

Det glæder mig, at de kommer så mange til skolen til vinter, det kan også være der kommer flere, tiden er ikke så vidt fremskreden endnu; når fiskerne kommer hjem fra Island, er der måske nogen af dem, der får lyst til at være hos Eder en vinter. Her er allerede fuldt hus, den eneste Færing jeg har hørt om i år er en søn af Schrøter, han var på Frederiksberg højskole sidste vinter.

Det var godt, at det ikke havde noget på sig med den krønike om Simons ben, men Du kan nok forstå at jeg blev ængstelig, da jeg hørte det; når man sidder langt borte som jeg, så kan der let komme ængstelse over en, og jeg mærker, alt som jeg bliver ældre, at der ikke skal så meget til førend jeg bliver urolig i sindet og ængster mig for så meget, som jeg måske slet ikke behøvede at tænke på, men jeg kan nu engang ikke lade det være.

Mon det nu er blevet bedre med Din svigerinde, ja, det er vist, som Sunneva siger, temmelig farligt, men med Guds hjælp må vi håbe, hun vil gå det igennem. Har I endnu fælles husholdning, der er vel ikke råd til at bygge hus i den første tid, så foreløbig bliver I vel nok sammen.

Nu har jeg da ret, at der er bleven udnævnt præst til Nordøerne, hvordan mon I vil blive tilfreds med ham, og hvad slags mon han er? Det blev ikke J.Dahl denne gang, og det kunde det heller ikke blive; der er vel adskilligt han skal endnu, inden han kan få præstekald. Marie bliver nok deroppe i vinter, måske hun kommer op og besøger Dig "i Føgrulid." Ved Du, kære Sanne, jeg kom sådan til at le, da jeg så i "Dim", at Absalon vil fremvise Müllers system i teatersalen i Thorshavn, mon han vil møde frem i "Adams kostume"? Mon han er rigtig normal, somme tider synes jeg, man hører meget om ham, der tyder hen på, at det ikke er rigtig fat i de øvre regioner. Han har så mange jærn i ilden, at man ikke skulde tro, at han samtidig kunde få tid til at passe sine studier.

I disse dage begynder højskolelærernes universitetskursus i København, i år er Bennike derinde, men ingen af de andre lærere her fra Vallekilde; B. sagde, at han vilde nærmest derind for at høre professor Villiam Thomsens foredrag i sprogvidenskab; professor V.Th. er vist en af de første på det område, han er også verdensberømt. Mon det ikke en gang vil lykkes Simon at komme med på et sådant kursus; han skulde prøve at søge understøttelse til det, han vilde have så godt af at komme ud og lufte sig et par måneder. Tror Du ikke han kunde have lyst til det?

Nu har Astatas og Jacob Sejers ille dreng været i kirke, han blev kaldt Bent Sejr Trier, jeg tænker, han kom til at hedde Ernst, men det blev ikke så.

På fredag rejser Mariane Hentze til Færøerne med "Tjaldur"; hendes broder fortalte mig i dag, at hun tænkte på at blive deroppe et år foreløbig; hun kan også være, hvor hun vil, hun har penge nok; det er utroligt, at hun har kunnet samle så mange penge på så kort tid. Hun har vist en kapital på 20,000 kr. så hun har ingen nød.

Gud give nu Du må have det godt, ære Sanne, Du og alle Dine! Jeg tænkte på Din lille dreng i Fredags, han fylder jo år samme dag som "abbi hansara", nu er han allerede 2 år, hvor tiden dog går.

Hils Din mand og søde børn mange gange, hils også Rasmus venligst fra mig.

Gud i vold!

De kærligste hilsener til Dig fra Din hengivne Bette faster.

Glem ikke at fortælle mig, hvad indtryk I får af Eders ny præst.

Vallekilde, d.5te Oktbr. 1905

Kære Sanne!

Tak for Dit kære brev, Du ved, jeg bliver altid glad, når jeg hører fra Dig. Så er Du da kommen hjem igen til Dig selv, og nu stunder den lange vinter til; jeg vil ønske, den må blive god for Eder deroppe. Her har vi rigtigt ubehageligt vejr i denne tid, det øsregner hver dag til stor fortræd for delingsførerne, der er her på kursus og næsten ikke kan komme ud på skydeøvelser. Landmændene er heller ikke glade for den evige regn, de kan ikke få pløjet efterårsplojningen og ikke få kartofler og roer op af jorden, der står megt på spil. Marie skrev, at fiskeriet ved Island havde ikke været godt i år, jeg tænker mig altid, at når fiskeriet slår fejl på Færøerne er det som når høsten slår fejl her i Danmark, så vist som fiskeriet for øjeblikket er Færingernes hovednæringsvej.

Jeg kan hilse Dig fra Johanne, hun var her den Søndag der var efterårsmøde; Fru Vinding betalte rejsen for hende; Johanne har det udmærket i Nykøbing, Fru V. er som en moder for hende, men Johanne er også en god og dygtig pige. Jeg fik brev fra J. for nogen dage siden, og da skrev hun, at hun skulde ud på Odden til nogen af dyrlægens familie og blive et par dage; de er allesammen så flinke imod hende.

i havde et udmærket efterårsmøde her på skolen i år; om Søndagen talte dr. Rosenberg fra Købenavn om H.C.Andersen, det var aldeles glimrende; han fortsatte så om Mandagen og læste nogle af æventyrene: Klodshans, Stoppenålen, Det er ganske vist og Klokke. Det er så, i det mindste for mig, at først når jeg har hørt en skildring, som nu f.ex. dr. Rosenbergs, lærer jeg en lille smule at forstå en digters værker og kan i nogen måde have det fulde udbytte af dem der mangler meget endnu, det må jeg altid sige mig selv, når jeg læser noget af dybere indhold og har så ondt ved at få fat på værkets inderste kerne, fordi jeg mangler forudsætninger for forståelsen. Der blev holdt mange flere gode foredrag men dr. Rosenbergs og så vor egen præsts blev for mig glanspunktet af det hele. Pastor Helvegs måtte høres, det står ikke i min magt at gengive noget af det; det handlede om ord og skrift. Den sidste aften talte den danske sømandspræst i Hamborg og fortalte om nogle af sine oplevelser; man skulde ikke tro, at sådant kunde gå for sig i vore dage, som adskilligt af det han fortalte om, hvad sømændene kan være udsatte for, særligt når de har penge. De slipper ikke ud af kløerne på værtshusholdere og andre af den slags, førend de er udplyndrede lige til skjorten, og ikke nytter det at henvende sig til politiet. Det er det så, at den danske præst og hans medhjælper gerne vil hjælpe deres landsmænd fra, men det går gerne så, at de første kommer hen til præsten, når det er for sent, når de allerede er udplyndrede, og så er der ikke noget at gøre.

Jeg var for nogen tid siden et lille besøg i København da hørte jeg, at Andreas Djurhus var død på Frederiks hospital, og liget var blevet ført hjem til Færøerne. Nu er der ikke mange tilbage af de søskende, og i grunden kan man sige, de har haft en trist skæbne; der var en tid, da alt hvad der bar Djurhus's navn syntes at leve i glans og solskin, nu er det ikke mere så; det må dog være tungt for de gamle og for Magdalene, særlig da for hende synes jeg, hun bliver så ene, når forældrene falder fra.

Ved Du, kære Sanne, hvad jeg så tit har ønsket for Dig, det er, at I boede lidt nærmere ved andre mennesker, det er dog mere hyggeligt synes jeg at kunne se til andre mennesker; men I mærker det måske ikke. Gud give nu vinteren må gå godt for Eder, og I må få en flo flinke og rare mennesker i huset.

Hils Simon og Dine søde børn mange gange. Gud give, I allesammen må have det godt!

Lev vel, kære Sanne!

De kærligste hilsener til Dig fra Din gamle

Bette faster.

Vallekilde, d.27de Nvbr. 1905.

Kære Sanne!

Tal for Dit kære brev, nu længtes jeg efter det; men jeg kan så godt indse, at Du så fuldstændig har Din tid besat og umulig kan få tid til noget ud over Dir daglige arbejde; det er godt Du kan overkomme, hvad Du skal, Du har ikke så lille en husholdning at føre. Jeg vil ønske, det må gå Eder godt med skolen i vinter, det er da ikke så få I har, men jeg vilde nok ønske Eder nogen flere; det kan også være, der kommer nogen flere senere. Her er der 212, det største antal der nogen sinde har været her, og det lader til, at det går rigtig godt. Denne måned er gået rigtig godt for mig, ingen sygdom som er værd at nævne, undtagen at Thorvald Mortensen fik mæslinger dagen efter, at han var kommen her, men han kom straks ud på Holbæk sygehus; han var jo meget bedrøvet over at han skulde derud og græd sine salte tårer men så fulgte jeg med ham til Holbæk, og det trøstede ham en del. Han har naturligvis haft smitten i kroppen hjemmefra Færøerne, da mæslinger grasserede stærkt i Frodebø, den gang han rejste. Det gik på samme måde med to Færinger, der kom til Frederiksborg, de fik også mæslinger straks de kom der. Nu vil jeg ønske og håbe, at der ikke kommer nogen med den smitte op til Eder; Du har nok som Du har.

Nu skal jeg fortælle Dig noget, som jeg ikke er glad ved, nu har pastor Helveg sagt sin gerning op her både i kirke og skole og vil rejse, så snart han kan få noget, det kan jo være noget, inden han får noget; men det bliver alligevel så underligt at gå med den fornemmelse, at han er rejsefærdig og kun venter på lejlighed til at komme herfra. Han har jo en gang før tænkt på at rejse, da blev han, men denne gang bliver det vist alvor. Jeg tænkte, nu de havde fået den lille gravtue på kirkegården, at de var bleven knyttet så fast hertil, men det viser sig nu, at det er ikke så. Jeg kommer til at savne ham meget, hvem det så end bliver, der kommer igen, så tror jeg ikke, jeg kan komme til at føle mig sådan i forhold til ham som til pastor Helveg. Men så trøster jeg mig med, at det før her i Vallekilde har set trøsteløst ud og er dog blevet godt, og så kan det med Guds hjælp også blive det denne gang. Det er længe siden jeg har set Hanne Bentsen, hun har været så syg i dette efterår; hun har haft tarmbetændelse og desforuden været i højeste grad nervøs, så doktoren havde helt forbudt, at der måtte komme nogen som helst fremmed ind til hende; nu har hun det nok en del bedre, men rigtig godt bliver det vist aldrig mere med hende. Sine Lund, snedker Lunds kone, fortalte mig, at Hanne havde sagt til hende, at hun selv ganske bestemt troede, det var kræft, hun havde. Signe er hjemme i vinter, hun underviser friskolens børn i gymnastik og håndarbejde. Dagny har plads hos en enlig dame i Ryslinge på Fyn, og Valborg er på Ubberup højskole. Der er nu ingen hjemme uden Signe og Åge af børnene, så det er nu kun en lille husholdning, imod hvad det var, den gang Du var der. Nu er nok Rigmor Lützen kommen hjem igen, har Du set noget til hende, jeg tænkte hun var kommen herud en gang, inden hun rejste hjem igen, men ikke gjorde hun det. Thomas og Eva var her i går, de har ikke været her i lange tider, og de vidste ikke noget om, hvornår hun var rejst hjem, jeg synes det var mærkeligt, at hun ikke skrev til sin søster, inden hun rejste, eller tog ud til Holbæk og sagde farvel til dem. Sigrid Lützen er nok på Sandø endnu, det er trist, at Sanne er så syg, er det tuberkulose? En lille smule æbler sender jeg, det blev kun så lidt i år, ikke andet end en lille mundsmag til jul; jeg lægger to hyacintløg i kassen, nu husker Du nok, hvorledes de skal drives. Jeg fik dem oppe hos Kroghs; imorgen kommer Aksel Krogh hjem fra Sanatoriet, men der er vist kun lidt håb om helbredelse. Der er ryggen der er angreben, betændelse i rygmarvshinden, og benene er blevet lamme; så selv om han kan leve en tid, bliver det kun en sørgelig til værelse. Nu har han snart været et helt år på sanatoriet, det var i fjor ved juletid han rejste derover. Du spørger, om jeg har hørt fra Amerika, nej, det har jeg ikke i lange tider; det eneste jeg hører om dem er igennem Hans's breve og det er kun så lidt. Jeg tænker dog på at skrive lidt til Sanne og Marie til jul, og det skal jeg have afsted straks jeg er færdig med min post til Færøerne; brevene bruger 16 dage for at nå Junction City.

Gud give, Dine små børn må være raske, kære Sanne, det er altid så slemt med forkølelser i efterårstiden i det fugtige så klima deroppe, og det er ikke meget bedre her, særlig i Oktober havde vi rigtig dårligt vejr med regn og blæst. November har derimod været helt mild på nogen enkelte dage nær, da der var lidt frost.

I Lørdags var det jo den store højtidsdag i Christiania, da "Hakon den syvende" holdt sit indtog, det er helt underligt at tænke på og nærmest som et æventyr, hvad der i sommer er foregået oppe i Norge, og det må være underligt bevægede tanker, der går gennem Nordmændenes hjerter i disse dage. Jeg læser for tiden en sådan udmærket bog: "Norge i 1814" af dr. Yngvar Nielsen, den vil jeg anbefale Simon, hvis han ikke har den, den koster ikke mere en 1 krone.

Jeg kan ikke huske, om jeg har fortalt Dig, at der er tre Færingere her på skolen, Thorvald Mortensen fra Frodebø, Emil Schrøter og en Ejdesmand. E. Schrøter kommer somme tider ned og besøger mig, han ligner ikke sin fader af udseende, men mundlæderethar han arvet; han er ellers helt flink og skikkelig, og jeg kan godt lide ham. Skolen hæfte lader jeg følge med, jeg synes det er meget fornøjeligt i år. Der var så meget, jeg kunde have lyst at sende Dig, når jeg havde råd, det er så pinligt ikke at kunne, som man gærn vil.

Gud give nu, I må få en god og glædelig jul deroppe i det fjærne! Jeg vil tænke på Eder, når jeg juleaften sidder oppe i korskirken og hører julesalmerne klinge; så tænker jeg, at salmerne også lyder hos Eder. Hils nu Dine søde børn mangfoldige gange, og lev så vel, min kære Sanne! Gud i vold!

De kærligste hilsener til Dig fra Din
Bette faster.

Hils Rasmus og hans kone og ønske den glædelig jul og ligeledes alle Eders andre husfæller.

Jeg har skrevet et lille brev til Simon, det vil Du nok give ham.